

گزارشی از یکصدمین جراحی پیوند کبد در سال ۹۴

ما یک تیم هستیم

در بیمارستان امام، کلیه راست در بیمارستان بقیه‌الله و کلیه چپ در خود بیمارستان سینا برای گیرندگان عضو در نظر گرفته شده است. همه چیز باید با سرعت و دقت انجام شود؛ شوخی نیست امید چند خانواده در این اتفاق عمل است. این تیم با حساسیت کار را پیگیری می‌کنند. دکتر بخشنده قلب و دکتر فخار کبد و کلیه‌ها را جدا می‌سازند و ادامه گزارش ...

کارواج سنت حسنه اهدای عضو

دکتر بخشنده قلب فرد مرگ مغزی شده را با کمک دستیارانش آماده و زودتر از دیگر اعضای این تیم بیمارستان

دانشگاه علوم پزشکی تهران با انجام ۴۳۹ جراحی پیوند کبد و ۱۰۰ پیوند در سال ۹۴ به‌عنوان یک مرکز معتبر در این زمینه، بیش‌ازپیش توانایی خود و جراحان متبحرش را در این عرصه نشان داد. گزارشی خواندنی که از بیمارستان سینا شروع و در بیمارستان امام تمام شد. ظهر پنجشنبه است و شلوغی روزهای آخر سال. زندگی برای یک جوان ۳۲ ساله به پایان رسیده اما امید زندگی در چند بیمار و خانواده‌اش هنوز نمرده. با عکاس و فیلمبردار راهی بیمارستان سینا می‌شویم. قرار است قلب، کبد و دو کلیه این جوان که دچار مرگ مغزی شده به نیازمندان اهدا شود. قلب و کبد

وی می‌گوید بهترین زمان برای اهدای عضو زیر ۶ ساعت است اما تا ۱۶ ساعت هم گزارش شده که می‌توان عمل را انجام داد ولی ممکن است بر اثر گذشت زمان برخی سلول‌های ارگان از بین برود.

گروه خبری ما هم بساطش را جمع و به سمت بیمارستان امام حرکت می‌کند ترافیک جلوی خیابان نصرت سنگین است و نگران هستیم که نکنند درب این سمت بیمارستان بسته شود. به بیمارستان امام می‌رسیم و به بخش جراحی پیوند کبد وارد می‌شویم.

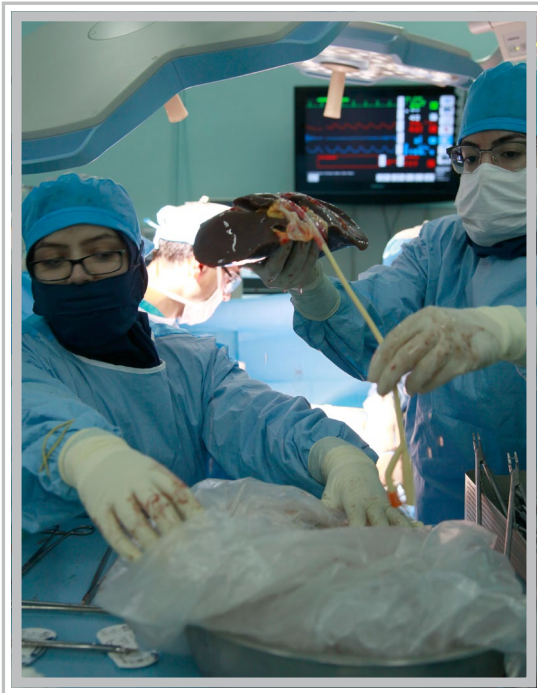
دکتر فخار پیش از ما به بیمارستان امام رسیده و در یک اتاق دیگر به همراه دستیارش کبد را برای پیوند آماده می‌کنند و متخصص بیهوشی هم گیرنده عضو را برای عمل بی‌هوش می‌کند بیرون اتاق دکتر جعفریان رییس بخش جراحی پیوند کبد بیمارستان امام با لباس اتاق عمل نشسته است و پرونده بیمار را در رایانه نگاه می‌کند گیرنده بانویی ۲۹ ساله با گروه خونی A مثبت است که به علت نارسایی کبد که آنهم در اثر بیماری‌های خود ایمنی به وجود آمده کمتر از یک ماه است که به درمانگاه مراجعه کرده و تشخیص پیوند کبد برایش داده‌اند.

دکتر جعفریان از ما می‌پرسد که ناهار خورده‌اید یا نه؟

سینا را ترک می‌کنند. در حین خروج به ما می‌گویند امیدوارم این سنت حسنه که خانواده‌های مرگ مغزی اعضای فرد مرگ مغزی را به نیازمندان اهدا می‌کنند بیش‌ازپیش رایج شود. امید است که پیوند گیرنده‌ها هم به خوبی انجام شود.

خانم ودایی که هماهنگی اتاق عمل را بر عهده دارد از بالا رفتن سطح فرهنگ مردم برای اهدای عضو و افزایش اهدای عضو در چند سال اخیر خبر می‌دهد و می‌گوید با این اقدام خانواده‌ها، دو یا سه بیمار از مرگ نجات پیدا می‌کنند.

دکتر فخار هم که کبد و دو کلیه‌ی دهنده عضو را خارج کرده تأکید می‌کند که بعد از اعلام مرگ مغزی زمان زیادی نداریم و باید هرچه زودتر ارگان‌های قابل استفاده به گیرنده اهدا شود. دکتر فخار به ما گفت بهتر است مردم این شرایط را و شرایط بیمارانی که مشکل دارند را ببینند تا راحت‌تر رضایت بدهند، برای اینکه فرد مرگ مغزی امکانی برای برگشت به زندگی ندارد و اگر رضایت داده نشود ارگان‌ها باید تحویل خاک شود درحالی‌که می‌توان جان یک انسان دیگر را نجات داد و یا کیفیت زندگی یک فرد را در عمر باقی‌مانده‌اش افزایش داد.

نشان می‌دهد این مرکز از مراحل اولیه این کار گذر کرده است. در آمریکا بیش از صد بیمارستان پیوند کبد انجام می‌دهند که فقط حدود ۱۰ درصد این بیمارستان‌ها بالای صد پیوند در سال دارند همچنین از نظر نتایج بقای پیوند چه در کوتاه‌مدت و چه در بلندمدت ما نزدیک به کشورهای پیشرفته هستیم البته در بقای یک‌ساله پیوند تا ۹۴ درصد هم رسیده‌ایم که این تعداد در اروپا و امریکای شمالی ۸۵ درصد بوده و در ایران در چند سال گذشته به زیر ۸۷ درصد نرسیده است.

⚡ **خاطره آقای رییس از اولین پیوند**

زمانی که این کار را شروع کردم نزدیک ۳۴ سال داشتم و جوان‌ترین فرد اجرایی تیم بودم دکتر ربانی سرپرست گروه، جراح اصلی بود اما مسئولیت کار به عهده من بود در آن زمان پیوند کبد ۸ ساعت طول می‌کشید و گاه ۱۰ تا ۱۲ ساعت هم ادامه پیدا می‌کرد اما به تدریج خیلی چیزها بهتر شد و از سال ۸۵ با اصلاحاتی که شد شتاب پیوند و میزان موفقیت افزایش پیدا کرد به خصوص بعد از اینکه من در ۹۰ پیوند حضور داشتم به فرصتی مطالعاتی رفتم که پس از بازگشتم در سه ماه ۱۵ پیوند انجام دادم و در اولین پیوند، بعد از فرصت

پاسخ منفی است! اما می‌خواهیم هرچه زودتر کارمان را آغاز کنیم.

⚡ **همترازی ایران با کشورهای پیشرفته در پیوند کبد**

دکتر جعفریان با بیان اینکه متوسط انتظار برای بیمار پیوندی زیر سه ماه است گفت: موفقیت پیوند کبد برای یک دوره یک‌ساله حدود ۸۸ درصد است که عدد قابل قبولی است همچنین موفقیت پیوند در دوره پنج‌ساله برای حدود ۴۴۰ عمل پیوندی که در بیمارستان امام انجام شده ۷۵ درصد است که با سایر کشورهای جهان یکسان است البته ممکن است بیماری کبدی دوباره عود کند و یا بیمار به درستی دارو را مصرف نکند که در این صورت بیماری اولیه کبد بازمی‌گردد.

رییس بخش پیوند کبد بیمارستان امام با اشاره به اینکه بیمارستان‌های نمازی شیراز و امام خمینی تهران در پیوند کبد فعال هستند و بیمارستان‌های دیگر هم کم‌وبیش پیوند را شروع کرده‌اند گفت: امروز چهارصد و سی و نهمین پیوند کبد و یکصدمین عمل پیوند در سال ۹۴ را تجربه می‌کنیم که در دنیا مرکزی که بالای ۱۰۰ پیوند در سال داشته باشد یک مرکز معتبر شناخته می‌شود و

و خاطره‌ای هم از نونهال ۱۲ ساله‌ای می‌گوید که پدرش بر کول گرفته بود و شاید یک ماه هم زنده نمی‌مانده اما با پیوند کبد بعد از یکسال حالش دگرگون شده بود و باورش‌ناپذیر نمی‌شده که او همان کودک است.

اتاق عمل قسمت شیرین زندگی من است

سخنان پایانی دکتر جعفریان هم جالب است وقتی از او می‌پرسم که چگونه با سختی‌های کار پزشکی و کار اجرایی کنار می‌آیید می‌گوید الان ۲۱ سال است که در اتاق عمل کار می‌کنم کاری که می‌کنم جزو قسمت‌های شیرین زندگی من است زیرا من رزیدنت همین اتاق عمل بوده‌ام. گاهی از ستاد که به اینجا می‌آیم از خستگی خوابم می‌برد ولی اگر جراحی من در اینجا ۸ ساعت هم طول بکشد احساس خستگی نمی‌کنم یک انگیزه درونی دارم که برایم لذت‌بخش است اگرچه گاهی مریض دچار مشکل می‌شود و من در اوج کار روزانه‌ام مجبور هستم به هر دو کار رسیدگی کنم اما این تیکه

مطالعاتی، زمان جراحی به ۴ ساعت و نیم کاهش پیدا کرد که تقریباً نصف زمان قبلی بود که خب احساس خوشایندی داشتم زیرا خاطر من هست وقتی صحبت پیوند می‌شد همه نگران می‌شدند، چون جراحی‌ها معمولاً از شب تا صبح طول می‌کشید.

وی با معرفی اعضای اصلی تیم خود در بیمارستان امام گفت: دکتر سلیمی که امروز جراح اصلی است به همراه دکتر معینی و دکتر فخر که به تازگی به جمع ما اضافه شده و دکتر دشتی که سه سال است همراه ماست و تیم بیهوشی که متشکل از دکتر نجفی، دکتر محرری و دکتر مکارم هستند تیم جراحی اتاق عمل هستند.

دکتر جعفریان از افزایش رضایت در اهدای عضو از بیمار مرگ مغزی در کشور می‌گوید و همچنین از سختی‌های کار در سال‌های اولی که قانون اهدای عضو از مرگ مغزی تصویب شد. او از نقش صداوسیما در این فرهنگ‌سازی گفت و از اینکه خانواده‌ها باید ببینند که اهدای عضو چگونه زندگی یک بیمار و خانواده بیمار را تغییر می‌دهد

دکتر سلیمی جراح اصلی این پیوند با گشاده‌رویی با ما مصاحبه می‌کند نزدیک به سه ساعت و نیم سرپا و با تمرکز بالا جراحی کرده اما آثار خستگی را در چهره‌اش نمی‌بینی این مسئله را لطف خدا و آمادگی جسمی خودش به‌عنوان یک جراح عنوان می‌کند. وقتی از او می‌پرسی تاکنون چند پیوند کبد انجام داده می‌گوید ما سه تیم هستیم که به‌تناوب جراحی می‌کنیم بنابراین تعدادش قابل‌شمارش نیست.

دکتر سلیمی که از بچه‌محل‌های عکاس ما آقای ربیعی است می‌گوید گاهی ما در ماه مبارک رمضان قبل از اذان جراحی را آغاز می‌کنیم و بعد از افطار تمام می‌شود گاهی بین عمل ۱۰ تا ۱۵ دقیقه برای نماز می‌رویم که لطفی دوجانبه است هم جنبه معنوی دارد و هم کمک به بیمار که هر دو خوب است.

او می‌گوید اگر مردم بیمارانی را که در کلینیک پیوند شده‌اند ببینند بیشتر تشویق می‌شوند تا در صورت بروز مرگ مغزی اهدای عضو کنند. دکتر سلیمی از آسیب‌هایی که بیماران نیازمند به پیوند کبد برایشان به وجود می‌آید تعریف می‌کند و می‌گوید نارسایی کبد عوارض مختلفی دارد یکی از عوارض مهم اختلال سطح هوشیاری است و بیمار نمی‌تواند کارهای روزمره‌اش را

از زندگی، جزو علاقه‌مندی من است.

او در ادامه از همه اعضای تیم خود نه‌فقط در اتاق عمل بلکه در ICU، بخش، درمانگاه، گروه پزشکی و خدمات قدردانی و ابراز خوشحالی می‌کند از اینکه بخش او توانسته در سال ۹۴ یکصد پیوند کبد انجام دهد.

دکتر جعفریان از ما خداحافظی می‌کند اما فرصتی است که با لباس اتاق عمل با رییس دانشگاه عکسی به یادگاری بگیریم مثل همیشه با روی گشاده می‌پذیرد و با او عکس می‌گیریم.

کاهش مدت پیوند کبد به طرز محسوسی کاهش پیدا کرده است

دکتر نجفی متخصص بیهوشی هم در گفت‌وگوهای ما هست می‌گوید بیهوشی از شش ساعت تا ۱۸ ساعت هم بوده است اما مدت پیوند کبد به طرز محسوسی کاهش پیدا کرده و الآن سه تا چهار ساعت پیوند انجام می‌شود.

او کمی از تکنیک کار خود و تجهیزاتش برای ما توضیح می‌دهد و این را هم گفت که آخرین تجهیزات روز دنیا در این بخش وجود دارد و هرچه خواسته‌اند فراهم شده. می‌گوید تقریباً چیزی کم نداریم و فقط موارد کوچکی وجود دارد که برطرف خواهد شد. او پخته است و مشکلات را فریاد نمی‌زند.

بیمارستان امام می‌رویم. در بین عمل او را دیده بودیم که سجاده پهن کرده بود و نماز می‌خواند. در گفت‌وگو با ما از پیوند کبد به‌عنوان عملی با پیچیدگی زیاد یاد می‌کند و می‌گوید ۱۷ گروه در پیوند کبد مشارکت دارند و به دلیل همین اشتراک زیاد و پیچیدگی در عمل فقط در کشورهایی که از دانش پزشکی پیشرفته و دیسپلین پزشکی قوی برخوردار هستند انجام می‌شود و در واقع تعداد عمل پیوند کبد یک معیار پیشرفت در پزشکی است. وی در پایان می‌گوید با تکرار زیاد، سختی‌های جراحی کبد از بین رفته و ما به‌عنوان یک عمل معمولی به آن نگاه می‌کنیم. هوا تاریک شده است و ما خسته‌ایم اما آثاری از خستگی در چهره آنانی که با تمرکز بالا بیش از سه ساعت کار کرده‌اند دیده نمی‌شود. از دیدن این همه تبحر جراحان زبردست کشورم به خودم بالیدم و خدا را به خاطر داشتن چنین انسان‌های خوبی شکر کردم. حالا دیگر عدد ۱۰۰ من را یاد بازیکنان فوتبال که به باشگاه‌های صدتایی‌ها می‌پیوندند نمی‌اندازد عدد ۱۰۰ از این پس همیشه برایم قابل احترام است و یادآور خاطرات این پیوند است. روزی فراموش نشدنی در کنار انسان‌هایی بی‌ادعا. ▲

به‌راحتی انجام دهد همچنین خون‌ریزی مکرر دستگاه فوقانی گوارش در این افراد نیاز به تزریق خون و بستری شدن دارد ضمن اینکه مستعد انواع عفونت‌ها هم هستند که با انجام پیوند، به زندگی طبیعی برمی‌گردند. او در ادامه گفت: بیماری داشتیم که دچار نازایی بوده و پس از عمل موفق کبد، باردار و بچه‌دار شده است. با پیوند کبد کیفیت زندگی در این افراد به‌طور قابل‌توجهی افزایش پیدا کرده است. وی به تیم خودشان که بی‌سروصدا کار می‌کنند و چشمداشت مادی ندارند اشاره و تأکید می‌کند رضای خدا اولویت کار این گروه است. دکتر در پاسخ به این سؤال که قبل از عمل با خدای خودش چه گفت‌وگویی دارد می‌گوید یک‌چیزهایی شخصی است که نمی‌شود گفت من خدا را شکر می‌کنم که در این شب جمعه و روز مبارک، دانشگاه ما توانست پیوند کبد را در سال ۹۴ به عدد ۱۰۰ برساند.

▲ پیوند کبد، عملی با پیچیدگی زیاد

به سراغ دکتر سید حبیب‌الله دشتی استادیار جراحی عمومی